

Viki
dy

INSTYTUT POLITOLOGII
WROCŁAW
ul. Koszarowa 3
tel. (071) 326 10 025 fax: (071) 326 10 05

Prof. zw. dr hab. Teresa Łoś – Nowak
Zakład Stosunków Międzynarodowych
Instytut Politologii
Uniwersytet Wrocławski

Ocena

dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej dr Jarosława Jańczaka w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce w związku z postępowaniem habilitacyjnym na podstawie cyklu publikacji zatytułowanych *Współpraca transgraniczna na poziomie lokalnym. Granicze miasta bliźniacze w Europie.*

Dr Jarosław Jańczak jest absolwentem Instytutu Nauk Politycznych i Dziennikarstwa na Wydziale Nauk Społecznych im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Ukończone z wyróżnieniem w 2000 roku studia magisterskie umożliwiły kontynuowanie naukowych pasji na studiach doktoranckich w macierzystym Instytucie. W roku 2004 r. J. Jańczak obronił pracę doktorską nt. *Doświadczenia fińskie i ich użyteczność dla Polski w procesie integracji europejskiej*, promotorem pracy doktorskiej, podobnie jak i magisterskiej był prof. zw. dr hab. Jerzy Babiak. Obie prace zostały uznane za wyróżniające i nagrodzone. Już jako student wykazywał pasję i zainteresowanie pracą naukową, co zaowocowało między innymi stypendium na Uniwersytecie Jyväskylä w Finlandii, a w ramach studiów doktoranckich stypendium Europa-Fellowships Europejskiego Uniwersytetu Viadrina we Frankfurcie nad Odrą.

Uzyskanie stopnia naukowego dr nauk społecznych w zakresie nauki o polityce i pozytywna ocena sylwetki naukowej Habilitanta skutkowało awansem zawodowym. Dr J. Jańczak został zatrudniony na stanowisku adiunkta w Zakładzie Polityki Społecznej i Ekonomicznej na Wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza. Równolegle z podjętą w październiku pracą w INPiD na WNS UAM rozpoczął

pracę w Katedrze Studiów Europejskich Europejskiego Uniwersytetu Viadrina we Frankfurcie nad Odrą.

Ten bardzo skrótowy biogram dr Jarosława Jańczaka, poczynając od ukończenia studiów na poziomie magisterskim w 2000 r., obrony pracy doktorskiej w 2004 r. oraz dorobku naukowego w okresie po uzyskaniu stopnia naukowego doktora nauk społecznych w zakresie nauki o polityce wskazuje na ogromną pracowitość, konsekwencję w realizacji wytoczonych celów życiowych i dyscyplinę wewnętrzną, niezbędną w pracy naukowej i dydaktycznej.

Dorobek naukowy dr Jarosława Jańczaka po uzyskaniu stopnia naukowego doktora nauk społecznych w zakresie nauki o polityce dowodzi, iż determinacja ale też fascynacja pracą naukową, rzetelność i otwartość na podejmowanie kolejnych wyzwań i ich rozwiązywanie przyniosły ewidentne rezultaty w postaci ogromnej liczby interesujących i wartościowych publikacji. Wiele z nich to publikacje o zasięgu międzynarodowym, opracowywane przy współpracy z pracownikami naukowymi z uznanych i znanych ośrodków akademickich z RFN, Francji, Litwy. Zważywszy na fakt, iż w okresie od obrony pracy doktorskiej do chwili obecnej dorobek naukowy Habilitanta poddany ocenie obejmuje 39 pozycji (1 monografia, 7 redakcji i współredakcji, 23 art. w pracach zbiorowych oraz 8 art. zamieszczonych w czasopismach naukowych), 13 projektów badawczych realizowanych w ramach uzyskanych grantów NCN, zagranicznych grantów naukowo-badawczych (których był kierownikiem, autorem, wykonawcą, współautorem lub koordynatorem), że w tym okresie odbywał liczne wizyty i staże naukowe w renomowanych uczelniach europejskich, prowadził zajęcia w macierzystej jednostce oraz EU Viadrina, wreszcie uwzględniając dużą aktywność organizacyjną na rzecz Uczelni (w tym międzynarodowych seminariów eksperckich) nie będzie ryzykownym stwierdzenie, iż biblioteka, komputer (laptop) i sale wykładowe wypełniały całą przestrzeń życiową dr J. Jańczyka. Podstawą dla oceny jakości dorobku naukowego Habilitanta uprawniającą do wnioskowania o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego jest cykl publikacji zatytułowany *Współpraca transgraniczna na poziomie lokalnym. Graniczne miasta bliźniacze w Europie*. Na oceniany cykl publikacji składają się 1 monografia „*Border twin towns in Europe. Cross-border cooperation at a Local Level*”, 31 monotematycznych artykułów naukowych oraz 7 redakcji monograficznych. Analiza tegoż dorobku wskazuje wyraźnie na obszar Jego zainteresowań badawczych. Niewątpliwie dominuje w nim problematyka europejska ale widziana w szerokiej perspektywie wielości i różnorodności zjawisk i procesów dokonujących się w powestfalskim systemie międzynarodowym, modyfikujących osadzone na klasycznym modelu stosunków międzynarodowych wyobrażenia

o współpracy międzynarodowej, formach i rodzajach powiązań między aktywnymi w środowisku międzynarodowym nowymi uczestnikami polityki międzynarodowej świata powestfalskiego.

Przedstawiając we wskazanych wyżej publikacjach panoramiczny obraz Europy i świata widziany z perspektywy procesów globalizacji, postępującej współzależności i transgraniczności, dr Jarosław Janczak koncentruje uwagę Czytelnika na pozytywnych i negatywnych zjawiskach towarzyszących tym procesom, eksponując nowe obszary współpracy ale także konfliktów, jakie generują, wreszcie co jest nie mniej istotne, nowych aktorów (miasta przygraniczne, miasta bliźniacze, regiony przygraniczne), niejako „współtworzonych” w ich następstwie. To oni zwłaszcza wniosły nową jakość do systemu międzynarodowego, aspirując do wykonywania funkcji do niedawna zastrzeżonych do wyłącznym kompetencji suwerennego państwa, wymuszając tym samym inne od tradycyjnego postrzegania na granic państwa, wskazując na ich nowe funkcje i wartości osadzone na wspólnocie kulturowej transgranicznych wspólnot nie tylko bolesnej nierzadko przeszłości. Nie jest to więc klasyczne spojrzenie na Europę, jako „laboratorium” badawcze procesów integracyjnych na kontynencie który jest dobrze opisany, skatalogowany w różnych „formułach” i „formatach”. Przeciwnie, jest to odważna próba spojrzenia na Europę integrującą się na poziomie najniższym, miast (bliźniaczych) i gmin. Czynnikiem integrującym są zmiany jakie wnoszą globalizacja, współzależność i transgraniczność, i ich symbole, jak np. postępująca delimitacja europejskiej przestrzeni gospodarczej, społecznej, kulturowej a nawet politycznej. Habilitant celnie nazywa ją „procesem tworzenia się elementów transgranicznej wspólnoty politycznej” lub „transgranicznej przestrzeni regionalnej”. Jej symbolem stać się mogą? (o ile wygenerują właściwy po temu potencjał – TŁN) właśnie owe miasta bliźniacze o których pisze w monografii *Border Twin Towns in Europe. Cross – border Cooperation at a Local Level*. Wymieniona monografia jest więc swoistym „laboratorium” w którym testowany jest materiał „wytworzony” w wyniku prowadzonych badań ilościowych i jakościowych w wybranych przez dr J. Janczaka parach miast bliźniaczych.

Prezentując historię powstawania „miast bliźniaczych” Autor sięga do opisu średniowiecznego konceptu jednostek terytorialnych jakie na trwałe wpisały się w formułę miast bliźniaczych, kontynuując narrację poprzez „falę” „zagubionego” dziedzictwa Napoleona, następnie „falę” miast ukształtowanych bliźniaczo po I wojnie, „miasta bliźniacze” rozdzielone w wyniku podziałów terytorialnych po II w. oraz ostatnią falę kreowania miast „bliźniaczych” złączonych (lub rozdzielonych) symbolicznymi mostami tworzonymi w

końcowej fazie przemian na kontynencie europejskim. Przeprowadzone badania, głównie analiza doświadczeń wyniesionych ze współpracy „bliźniaczej” służyć ma jednemu celowi: ma pomóc zrozumieć co łączyło je w „pary”, jakie interesy i racje przemawiały za kształtowaniem się specjalnych dualnych relacji i form współpracy, jakie korzyści przynosiło obu stronom. Ma wreszcie ułatwić zrozumienie mechanizmów kształtujących europejską współpracę transgraniczną, wyjaśnić fenomen integracji europejskiej (ale i ograniczenia-TŁN) a przede wszystkim wykorzystać zebrane wnioski i uogólnienia pozwalające móc stworzyć model „granicznych miast bliźniaczych w Europie”, możliwy do aplikacji w badaniach w innej skali i w innych zorganizowanych przestrzeniach granicznych (s.75). Tak więc przyświecające prowadzonym badaniom przesłanie wiąże się z fundamentalnym dla przyszłości integracji europejskiej pytaniem; czy i jak dalece westfalski porządek osadzony na terytorialności państwa i jej ekskluzywności „radzi” sobie z problemem „granic” oraz problemem „władzy” suwerena przenoszony na centra decyzyjne „wymykające się jego bezpośredniemu władztwu. Nie mniej istotnym w tym procesie poznania i zrozumienia jest pytanie, czy mechanizm „deborderyzacji” w skali „micro” może być przeniesiony na wyższe poziomy integracyjne, inne jak poziom „miast bliźniaczych”, stwarzając europejskiej integracji realne szanse na zbudowanie „Europy głęboko zintegrowanej”, swoistego powrotu do „boundless” Europe. W tej ostatniej kwestii Autor wydaje się być ostrożny (i słusznie – TŁN) uznając, iż teoretyczne studia europejskie i ich dorobek nie dostarczają narzędzi analitycznych w pełni satysfakcjonujących badaczy. Krokiem w tym kierunku mogą być właśnie propozycje zawarte w dorobku Habilitanta. Pomocnym dla zrozumienia sensu procesu integracji europejskiej jest wyraźne rozróżnienie dwóch pojęć i tego, co sobą wyobrażają, jakich zjawisk i procesów są następstwem. Te pojęcia to „frontier” i „border”.

Do badań wykorzystano materiał ogromny empiryczny zebrany w trakcie przeprowadzanych wywiadów z przedstawicielami władz lokalnych, urzędującymi przedstawicielami władz wykonawczych, administracji lokalnej, aktywistów organizacji pozarządowych działających w określonej lokalnej przestrzeni, wreszcie społeczności zamieszkujące miasta bliźniacze. Materiał do przeprowadzonych badań został starannie wyselekcjonowany, osadzony na wcześniej wyraźnie zdefiniowanych kryteriach. Analizie jakościowe poddano 24 miasta z 22 państw europejskich. Zagadnienia szczególnej ważności dla społeczności translokalnych dotyczyły dóbr i wartości społecznie cennych i cenionych, niezależnie od tego, gdzie owe społeczności istnieją. Przebadano zatem sekwencyjnie współpracę w takich sektorach życia społecznego jak kultura, sport, zdrowie, infrastruktura.

Nie w każdej z nich we wszystkich przebadanych społecznościach miast bliźniaczych stopień legitymizacji przyjmowanych decyzji był jednakowo wysoki lub występował w ogóle, co nie wydaje się być przeszkodą w rozwoju współpracy na poziomie wspólnot lokalnych. Taki wydaje się być pozytywny rezultat nowego jakościowo zjawiska w procesie integracji europejskiej (s.116/118). Do analizy Autor wykorzystał teorię gier, a przynajmniej podstawowe założenia gry o sumie niezerowej.

Uogólniając można przyjąć, iż monografia *Border Twin Towns in Europe. Cross border Cooperation at a Local Level* w zamierzeniach jej Autora ma na celu „wypełnienie luki”, jaką w badaniach nad integracją europejską tworzą jednostki integracyjnie lokalnie najmniejsze acz w istocie podstawowe dla samego procesu, owe „miasta bliźniacze. To one są tym symbolicznym „laboratorium badawczym” integracji europejskiej, a przemawiają za tym przede wszystkim „... bliskość przestrzenna, niewielki rozmiar oraz potencjał interakcji o nieincydentalnym charakterze...”. To one są (mogą być) testowane ze świadomością wysokiej dostępności obserwowanych przez badacza procesów zachodzących w społecznościach translokalnych, a więc – jak się wydaje – wysoce wiarygodnych.

To bez wątpienia interesujące spostrzeżenie i uogólnienie. Pozwala ono Recenzentowi przyjąć z przekonaniem, iż dowodzą one oryginalności podejścia badawczego oraz wnoszą nowe doświadczenia w budowaniu *transgranicznej wspólnoty politycznej*. Wśród wielu pytań, jakie Habilitant postawił na poziomie konceptualizacji przedmiotu badań niezwykle istotnym z politologicznego punktu widzenia jest pytanie o wartość dodaną, jaką w procesie integracji europejskiej przebiegającym na różnych poziomach interakcji wniosą jednostki „najmniejsze” (miasta i gminy przygraniczne). Przez ową wartość dodaną Autor rozumie „pojawienie się” w określonej perspektywie czasowej „jednostek tworzących *politics*” bazujących na współpracy instytucjonalnej, ale wydaje się przede wszystkim społecznej. Owe jednostki symbolizują procesy zachodzące w systemie społecznym, jak np. aktywność społeczności transgranicznych w kwestii alokacji zasobów społecznych i możliwości ich realizacji. Rzeczą ważną w tym procesie wydają się zatem zachowania typu *politics*, w mniejszym stopniu *policy*. Tym samym w sposób oczywisty Autor monografii wskazuje na różne podmioty zachowań, praktycznych działań i podejmowanych decyzji, rozróżniając wyraźnie podmiot i przedmiot badań.

W ogólnej ocenie monografii i jej zawartości podkreślić należy także precyzję gdy chodzi o kategorie zastosowane w badaniach, uporządkowanie pojęć fundamentalnych dla przestrzeni badawczej na jakiej osadził pracę, świadomość złożoności celów badawczych. Koncentrując uwagę na badaniach zachowań wybranych „miast bliźniaczych”, postaw mieszkańców sąsiadujących ze sobą miast granicznych, ich doświadczeń z przeszłości i ich oddziaływań na

wzajemne relacje współcześnie, dr J. Jańczak sięgnął po ilościowe i jakościowe metody badawcze. Pisząc monografię *Border Twin Towns in Europe. Cross – Border Cooperation at a Local Level* dr J. Jańczak wykorzystał teorię, głównie neofunkcjonalną, podejście systemowe obecne w badaniach internacjologicznych, właściwe dla poznania endogennych ale także i egzogennych źródeł współpracy społeczności lokalnych w miastach i gminach przygranicznych sięgnął do dorobku konstruktywizmu, wreszcie politologicznego dorobku w zakresie nadań nad samorządami terytorialnymi. Skutkowało to stworzonym oryginalnym modelem analizy trójwarstwowej: instytucji samorządu terytorialnego wybranych jednostek, organizacji pozarządowych działających w danym terenie oraz społeczności lokalnych, nazwanej przez Autora modelem *cross border governance*.

W dorobku Habilitanta, poza omówioną wyżej monografią znajduje się kolejnych 7 artykułów zamieszczonych w monografiach, których jest redaktorem i współredaktorem (4 z nich zostały przetłumaczone na j. angielski), 8 zamieszczono w czasopismach naukowych (w. polski, angielskim i niemieckim) oraz 23 artykuły zamieszczonych w pracach zbiorowych. Jest to więc dorobek pod względem ilościowym znaczący. Nie ustępuje on także jakością i oryginalnością podejmowanych tematów oraz ich wykonaniem na wysokim akademickim poziomie. Szczególnie interesujące i nowatorskie podejście do badań procesów integracyjnych widać w opracowaniach poświęconych różnicowaniu się funkcji granic w Unii Europejskiej na wewnętrzną i zewnętrzną jej granicę oraz niezwykle ważny proces ewolucji funkcji granic współczesnego państwa pozostającego pod silnym wpływem globalizacji, współzależności a przede wszystkim transgranicznemu charakterowi relacji między państwami, aktorami nieterytorialnymi oraz państwami i tymi ostatnimi uczestnikami polityki światowej. Zwrócenie uwagi na te współczesne fenomeny stanowi o dużej zdolności Habilitanta dostrzegania ważnych dla świata problemów, z którymi nauka powinna umieć sobie poradzić.

Poddany ocenie merytorycznej ogólny dorobek naukowy Habilitanta pozostaje w głównym nurcie studiów europeistycznych i politologicznych. Zatem dominują w nim badania nad różnymi formami integracji, mechanizmami stymulującymi procesy integracyjne, wzmacniającymi ale też wprowadzającymi elementy dezintegracji w transgranicznych i przygranicznych strukturach umożliwiających kooperację i rywalizację a czasami dystans i obawy [np. art. *Borders and border dimensions in Europe. Between frontierisation and boundarisation* (w:) "Public Policy and Economic Development", Issue 2; *Miasta*

(trans)graniczne jako uczestnicy procesu integracji europejskiej (w:) „TEKA” Komisji Politologii i Stosunków Międzynarodowych, t. VIII, Lublin 2013; *Gorizia-Nowa Gorica. Between Unification and Reunification* (w:) J. Jańczak, red., *Conflict and Cooperation in Divided Cities*, Berlin 2009].

Badania przestrzennie odnoszą się do regionów przygranicznych. I chociaż wydają się one przestrzennie ograniczone, to proces poznania tego, co umożliwia współpracę społecznościom miast i gmin przygranicznych, tworzących wspólnoty „miast bliźniaczych” ma znacznie szerszy przekaz: ma tworzyć swoiste „laboratorium” w którym wypracowuje się możliwe do przyjęcia rozwiązania w znacznie szerszej perspektywie przestrzennej, w perspektywie wzmacniania i pogłębiania europejskiej integracji. Píše na ten temat w artykule zamieszczonym w „Roczniku Integracji Europejskiej” (nr 7/2013) i innych (np. *Śląska transformacja z perspektywy obrzeży: Görlitz – Zgorzelec i Cieszyn – Český Těšín* (w:) *10 lat członkostwa w Unii Europejskiej*, (R. Riedel, red.), Racibórz-Wrocław 2014; *Integracja europejska w mikroperspektywie. Graniczne miasta bliźniacze w Europie Zachodniej i Środkowo-Wschodniej*, (w:) „Środkowoeuropejskie Studia Polityczne”, nr 4/2012; *Cross-border Governance in central European Border Twin towns. Between De-bordering and Re-bordering* (w:) J. Janczak (red.) *De-bordering, Re-bordering and Symbols on the European Boundaries*, Berlin 2011; J. Jańczak I A. Asher, *Realny socjalizm I integracja europejska. Symbolika przestrzeni publicznej polsko-niemieckich miast podzielonych* (w:) J. Sadowska, (red.) *Dziedzictwo komunizmu w Europie Środkowo-Wschodniej*, Białystok 2008; *Europeization of Trans-border Communities. The Polish-German Case* (w:) J. Jańczak, red., *Rediscovering Europe: Political Challenges in the 21st Century EU*, Poznań 2007]. Zatem owo zawężenie pola badawczego- o czym pisze dr J. Jańczak w przywołanych artykułach - jako zabieg celowy i świadomie dokonany może posłużyć jako model do „przeskalowania” i zaaplikowania go w innych skalach. Interesująco i zachęcająco w tym kontekście brzmi tytuł artykułu zamieszczonego w „Przeglądzie Politologicznym” (nr 2/2013) *Przesunięcie koncepcyjne w studiach granicznych*. Autor wskazuje w nim na potrzebę nowego podejścia do badań nad funkcją granic w świecie w którym podziały graniczne i kulturowe stanowią wciąż trwałe element systemu międzynarodowego, pomimo nadziei jakie wiązano z upadkiem komunizmu i możliwością zbudowania *bordless world*. O potrzebie modelowych rozwiązań ułatwiających skomplikowany proces integracji europejskiej pisze w interesującej konwencji w art. *Unia Europejska i jej granice. W poszukiwaniu modelu integracji europejskiej na europejskich peryferiach* [w: „Przegląd Politologiczny”, nr 4/2010].

Intrygującym choć bez odpowiedzi – bo ta chyba byłaby zbyt ryzykowna – pozostaje pytanie, czy stworzony trójpoziomowy model *zarządzania transgranicznego*, który Habilitant proponuje jako mechanizm wzmacniający integrację europejską jest na tyle efektywny, aby mógł umożliwić badania wynikające z zależności wertykalnych między analizowanymi podmiotami (w ramach systemu narodowego jednak) oraz horyzontalne, a więc na różnych poziomach współpracy. Współpraca – nawet bardzo efektywna w miastach bliźniaczych lokowanych na peryferiach przestrzennych systemu integracji europejskiej -niekoniecznie bowiem może generować podobne emocje i racje, obawy i interesy, wreszcie gotowość do takiej symbiotycznej jedności. Autor ma świadomość tego jak bardzo jest to złożony proces, jak wielu różnorodnych uczestników bierze w nim udział, jak wiele różnorodnych czynników zewnętrznych wobec procesu jakim jest integracja europejska, jakie wartości podlegają europeizacji i jak złożoną strukturę ma w tym procesie polityka symbolizująca *polity, politics i policy*. Nawiązuje do tego w artykule zamieszczonym w *Spółczesność obywatelska w polsko-niemieckim mieście podzielonym. Rola lokalnych organizacji pozarządowych w kreowaniu transgranicznych zachowań partycypacyjnych*. [w:] *Przywództwo lokalne a kształtowanie demokracji partycypacyjnej* (S. Michałowski, K. Kuć-Czajkowska, red.), Lublin 2008.

Jak zostało podkreślone we wstępie sformułowanej ocenie dorobku naukowego dr Jarosława Jańczaka, zarówno wybór obszaru badawczego jak i rzetelność z jaką podchodzi do badań, ogrom zgromadzonej latami wiedzy teoretycznej dowodzą rzetelności w prezentowaniu podejmowanych problemów, nieunikaniu kontrowersyjnych tez i otwartości na naukowy dyskurs. Jednakowoż poza wskazanymi jako osiągnięcia naukowe o których mowa w art. 16 ust. 2 ustawy w dorobku Habilitanta znajdują się 2 monografie, (w j. polskim i angielskim), podręcznik akademicki, kilka artykułów opublikowanych w j. polskim, angielskim i niemieckim oraz 18 w pracach zbiorowych. Ich walor poznawczy nie budzi zastrzeżeń, w sensie tematycznym pozostają w związku z szeroko pojmowaną integracją europejską, stosunkami zewnętrznymi UE, partnerstwem wschodnim oraz zagadnieniami związanymi z polską prezydencją w Radzie UE. Ciekawym wzbogaceniem dorobku naukowego są studia fińskie. Jest to efekt zainteresowań z okresu pisania pracy doktorskiej i współpracy ze swoim mistrzem, prof. dr hab. Jerzym Babiakiem. Dla rzetelności oceny dorobku nadmieniam, iż w dorobku naukowym dr J. Jańczaka znajdują się opracowania publikowane dwukrotnie w polskiej lub obcej wersji językowej, o czym informuje w Autoreferacie, co należy do dobrej akademickiej praktyki.

Sumaryczny impact factor wg. Listy Research Gate kształtuje się na poziomie, 019. Pozytywnie przedstawia się także Index Hirscha (2957%) , liczba cytowani kształtuje się na poziomie 7 (autocytaty= 5.50).

Charakteryzując sylwetkę naukową Habilitanta nie sposób pominąć Jego udziału w projektach badawczych realizowanych w ramach projektów krajowych finansowanych przez NCN i fundusze europejskie oraz zagranicznych grantach. Na ogólną liczbę 13 grantów w 4 był kierownikiem a w pozostałych 9 uczestnikiem. Większość ze zrealizowanych grantów miała międzynarodowy zasięg. Szczegółowy opis ich założeń i przeznaczenia zamieszczony jest w Autoreferacie. Jako recenzent za najistotniejsze spośród opisanych 13 grantów uznaję realizowany w okresie styczeń 2014 – luty 2015 projekt *Boundaries Revisited. Conceptual Turn in European Border Practices*. W jego realizacji uczestniczyło 17 badaczy z 9 uniwersytetów z 8 państw europejskich. *Phantomgrenzen in Ostmittel Europa* to kolejny grant, autorstwa J. Janczyka realizowany przez Centre Marc Bloch, German-French Research Centre for Social Sciences i Humboldt Universität zu Berlin, Dep. of History/Chair for Southern European History; BRAINS Bulgarian-Romania Area Identities: Neighborhood Study, 2007-2013, realizowany przez Angel Kanchev University, Ruse i Academy of Economic Studies, Rumunia: Conflict and Cooperation in Divided Cities, grant finansowany przez Collegium Polonicum ze środków Europejskiego Uniwersytetu Viadrina we Frankfurcie nad Odrą. W tym kontekście wymienić można także uczestniczenie w projektach które wychodzą poza obszar tematycznych zainteresowań Habilitanta określonych jako obszar szczególnie ważnych w Jego dorobku. Są to m.in. projekt finansowany ze środków Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM , *The Arab Spring* czy *Regionalna Scena Polityczna – wzorce rywalizacji w kontekście wyborów samorządowych 2010*, realizowany przez Instytut Politologii Uniwersytetu Wrocławskiego pod kierownictwem naukowym dr hab. R. Alberskiego, finansowany przez NCN. Imponuje także zaangażowanie w prace Instytutu, Wydziału, gotowość, coraz rzadziej spotykana u młodszego pokolenia pracowników naukowych do współpracy ze studentami, zwłaszcza kołami naukowymi i organizacjami studenckimi. Wszystko to dobrze rokuje dalszemu rozwojowi naukowemu Habilitanta.

Habilitant poza dużym dorobkiem naukowym posiada także duży dorobek dydaktyczny i organizacyjny. Jest zaangażowany w różne formy współpracy naukowej na Uczelni i poza nią, aktywnie pracuje na rzecz popularyzacji nauki. Dr J. Jańczak prowadzi zajęcia w macierzystej Uczelni, na Europejskim Uniwersytecie Viadrina we Frankfurcie nad Odrą oraz na uczelniach europejskich i w Stanach Zjednoczonych. Prowadzi wykłady i seminaria z zakresu nauki o

stosunkach międzynarodowych, nauki o polityce, dziennikarstwie i komunikacji społecznej, bezpieczeństwie narodowym i integracji europejskiej. W ramach zajęć prowadzonych na Uniwersytecie dodatkowo prowadzi zajęcia w j. angielskim dla programu AMU-PIE adresowane do studentów przebywających na UAM w ramach wymiany studenckiej (np. w ramach programu Erasmus i Erasmus Mundus). Zajęcia prowadzone na Uniwersytecie Viadrina to głównie prowadzone w j. angielskim wykłady z zakresu polityki zewnętrznej Unii Europejskiej, integracji regionalnej czy współpracy transgranicznej w Unii Europejskiej. Od 2004 r. dr J. Janczak w ramach profesury gościnnej był zapraszany na wykłady do Francji (Univ. of Strasbourg), Finlandii (Univ. of Jyväskylä), Univ. of Sztambu w Turcji. Charles University w Pradze, Bułgarii, Rumunii i innych państwach europejskich oraz amerykańskich.

Jako nauczyciel akademicki wypromował kilkadziesiąt magistrów i licencjuszy. Jest ponadto recenzentem prac licencjackich i magisterskich. Aktywnie współpracuje ze środowiskiem studenckim. W trakcie pracy w Collegium Polonicum pełnił funkcję pełnomocnika dziekana ds. kierunku politologia prowadzonego w j. angielskim a od 2011 roku jest koordynatorem programu podwójnego dyplomu między UAM i EUV. Charakterystyka sylwetki akademickiej dr J. Jańczak byłaby niepełna gdyby pominąć Jego niezwykłą wprost aktywność w organizowaniu konferencji naukowych (krajowych i międzynarodowych), paneli dyskusyjnych o międzynarodowym składzie. Najczęściej były to panele o tematyce bliskiej zainteresowaniom Habilitanta. Tytułem przykładu wymienić można panele organizowane na międzynarodowych konferencjach naukowych z zakresu studiów nad granicami (ABS 1st World Conference, Joensuu, Finlandia/St. Petersburg), panelu na temat europeizacji, zorganizowanego wraz z prof. H. Nyyssonenem w Czechach i wiele innych konferencji i seminariów naukowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym. Ogółem w okresie po uzyskaniu stopnia doktora nauk społecznych w zakresie nauki o polityce uczestniczył w 48 konferencjach krajowych i międzynarodowych jako aktywny referent lub współreferent. W licznych konferencjach był organizatorem i głównym moderatorem. Za aktywność na rzecz Uczelni i dla Uczelni był wielokrotnie nagradzany przez władze dziekańskie i władze Uczelni.

Konkluzja:

Oceniając dorobek naukowego doktora Jarosława Jańczak w szczególności Jego publikację *Border Twin Towns in Europe. Cross border Cooperation at a Local Level* z 2013 roku stwierdzam, iż wypełnia on przesłanki zawarte w art. 16 ust. 2 Ustawie o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki z dnia 14 marca 2003 r. Jest to dorobek

o znaczącym wkładzie w rozwój nauki o polityce, subdyscyplinie nauki o stosunkach międzynarodowych i europeistyce. Pozytywnie oceniam także Jego aktywność naukową w środowisku akademickim. Zatem: biorąc po uwagę dorobek naukowy Habilitanta, a w szczególności przedłożoną mi do recenzji rozprawę habilitacyjną wnioskuję o dopuszczenie Habilitanta do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego.

Wrocław, czerwiec 2015

Prof. zw. dr hab. Teresa Łoś – Nowak
